

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 38/20
Luksemburgā, 2020. gada 2. aprīlī

Spriedums lietā C-897/19
Krievijas Federācija

Ja dalībvalstij ir jālemj par trešās valsts lūgumu izdot Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) valsts – Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) līgumslēdzējas puses pilsoni, tai ir jāpārbauda, vai šis pilsonis netiks sodīts ar nāvi, spīdzināts vai pakļauts necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodam

Pirms dalībvalsts apsver iespēju izpildīt izdošanas lūgumu, tai ir jāinformē EBTA valsts, lai dotu tai iespēju lūgt nodot tās pilsoni

Spriedumā **Krievijas Federācija** (C-897/19 PPU), kas pasludināts 2020. gada 2. aprīlī steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā (PPU), Tiesas virspalāta sprieda par pienākumiem, kas ir dalībvalstij, kurai jālemj par trešās valsts iesniegtu izdošanas lūgumu saistībā ar tādās valsts pilsoni, kura nav Eiropas Savienības dalībvalsts, bet ir Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) dalībvalsts un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) ¹ līgumslēdzēja puse. **Tiesa nosprieda, ka izdošanas lūgumu saņēmumajai dalībvalstij saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 19. panta 2. punktu vispirms ir jāpārbauda, vai izdošanas gadījumā nepastāv risks, ka attiecīgā persona tiks sodīta ar nāvi, spīdzināta vai pakļauta necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodam. Šajā pārbaudē īpaši svarīgs apstāklis ir tas, ka attiecīgajai personai pirms attiecīgās EBTA valsts pilsonības iegūšanas bija ticis piešķirts patvērums šajā valstī, tieši ņemot vērā kriminālvajāšanu, kas ir izdošanas lūguma pamatā. Tiesa turklāt nosprieda, ka, pirms minētā dalībvalsts apsver iespēju izpildīt šo izdošanas lūgumu, tai katrā ziņā ir jāinformē EBTA valsts, lai dotu tai iespēju lūgt nodot tās pilsoni, ar nosacījumu, ka minētajai EBTA valstij atbilstoši savām valsts tiesībām ir kompetence veikt kriminālvajāšanu attiecībā uz minēto pilsoni par ārpus tās valsts teritorijas izdarītajiem nodarījumiem.**

Šajā lietā 2015. gada 20. maijā Interpola birojs Maskavā izdeva starptautiskās meklēšanas pieteikumu attiecībā uz Krievijas pilsoni. 2019. gada 30. jūnijā šis pilsonis, kurš starplaikā bija ieguvis Islandes pilsonību, tika aizturēts Horvātijā, pamatojoties uz iepriekš minēto starptautiskās meklēšanas pieteikumu. 2019. gada 6. augustā Horvātijas iestādes saņēma Krievijas lūgumu par izdošanu. Horvātijas tiesa, kas lēma par izdošanu, konstatēja, ka izdošanas juridiskie nosacījumi ir izpildīti, un atļāva veikt izdošanu.

Attiecīgā persona lūdza *Vrhovni sud* atcelt šo nolēmumu. Tā šajā ziņā norādīja, ka izdošanas Krievijai gadījumā tai pastāv risks tikt pakļautai spīdzināšanai un necilvēcīgai un pazemojošai attieksmei un ka pirms Islandes pilsonības iegūšanas Islande bija piešķīrusi tai bēgļa statusu, tieši ņemot vērā kriminālvajāšanu, kas attiecībā uz to tika veikta Krievijā. Tāpat minētā persona apgalvoja, ka nav ievērots spriedums *Petruhhin* ², kurā Tiesa ir nospriedusi, ka dalībvalstij, kas ir saņēmusi lūgumu izdot Savienības pilsoni, kurš ir citas dalībvalsts pilsonis un kurš atrodas tās teritorijā, ir pienākums informēt šo pēdējo minēto dalībvalsti un pēc tās lūguma nodot tai minēto pilsoni atbilstoši Pamatlēmumam 2002/584 ³, ar nosacījumu, ka dalībvalstij, kuras pilsonība ir šim

¹ 1992. gada 2. maija Līgums par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.).

² 2016. gada 6. septembra spriedums *Petruhhin* (C-182/15); skat. arī PP 84/2016.

³ Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kas grozīts ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV 2009, L 81, 24. lpp.).

pilsonim, ir kompetence veikt kriminālvajāšanu attiecībā uz šo personu par ārpus tās valsts teritorijas izdarītiem nodarījumiem.

Šajā lietā *Vrhovni sud* (Augstākā tiesa) jautāja Tiesai, vai spriedumā *Petruhhin* sniegtā interpretācija ir izmantojama arī situācijā, kas ir saistīta nevis ar Savienības pilsoni, bet gan ar Islandes pilsoni, jo Islande ir EBTA valsts – EEZ līguma līgumslēdzēja puse.

Pirmkārt, Tiesa izvērtēja Savienības tiesību piemērojamību šajā situācijā. Šajā ziņā tā norādīja - tā kā runa ir nevis par Savienības pilsoni, kas ir pārvietojies uz dalībvalsti, kura nav tā pilsonības dalībvalsts, bet gan par trešās valsts valstspiederīgo, LESD 18. pants (diskriminācijas pilsonības dēļ aizliegums) un 21. pants (Savienības pilsoņu pārvietošanās un uzturēšanās brīvība), kuri tika interpretēti spriedumā *Petruhhin*, šajā lietā nav piemērojami. Tomēr attiecīgajai situācijai ir piemērojamas Savienības tiesības, un precīzāk EEZ līgums, kurš kā Savienības noslēgts starptautisks līgums ir neatņemama Savienības tiesību sastāvdaļa. Lai nonāktu pie šī secinājuma, Tiesa vispirms uzsvēra Islandes privilēģētās attiecības ar Savienību, jo šī trešā valsts ir ne tikai Šengenas zonas dalībvalsts un EEZ līguma līgumslēdzēja puse, bet piedalās arī kopējā Eiropas patvēruma sistēmā un ir noslēgusi ar Savienību nolīgumu par nodošanas procedūru⁴. Turpinājumā Tiesa norādīja, ka pakalpojumu sniegšanas brīvība EEZ līguma 36. pantā ir garantēta būtībā LESD 56. pantam identiskā veidā. Visbeidzot tā nosprieda, ka pakalpojumu sniegšanas brīvība gan LESD 56. panta, gan EEZ līguma izpratnē ietver arī tiesības doties uz citu valsti, lai saņemtu tur kādu pakalpojumu. Tā tas bija arī šajā lietā, jo attiecīgais Islandes pilsonis vēlējās pavadīt savas brīvdienas Horvātijā un līdz ar to saņemt tajā ar tūrismu saistītus pakalpojumus.

Otrkārt, vispirms norādot, ka ir piemērojami arī Hartas noteikumi, jo attiecīgo situāciju reglamentē Savienības tiesības, Tiesa precizēja tās aizsardzības apjomu, kas ir sniegta Hartas 19. panta 2. punktā, atbilstoši kuram nevienu nedrīkst izdot kādai valstij, ja ir liela iespējamība, ka attiecīgo personu tur sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs. Tādējādi Tiesa nosprieda, ka dalībvalstij, kura ir saņēmusi izdošanas lūgumu, pirms tā varbūtējās izpildes ir jāpārbauda, vai izdošana nelabvēlīgi neietekmēs šajā pantā paredzētās tiesības. Šajā ziņā tā uzsvēra, ka šajā gadījumā tas, ka attiecīgajai personai ir ticis piešķirts patvēruma Islandē, ir īpaši svarīgs apstāklis, veicot šo pārbaudi. Tas tā ir vēl jo vairāk tad, ja patvēruma piešķiršanas pamatā ir bijusi tieši kriminālvajāšana, uz kuru bija balstīts izdošanas lūgums. Līdz ar to, ja nav īpašu apstākļu kā, piemēram, nozīmīgas Krievijā pastāvošās situācijas izmaiņas vai informācija, ar ko ir iespējams pierādīt, ka attiecīgā persona, iesniedzot patvēruma pieteikumu, ir noklusējusi minēto kriminālvajāšanu, tā apstākļa rezultātā, ka pastāv Islandes iestāžu lēmums, ar kuru ir apmierināts šis pieteikums, Horvātijai ir jāatsaka izdošana.

Treškārt, ja izdošanas lūgumu saņēmusī dalībvalsts secinātu, ka Harta neliedz izpildīt šo lūgumu, Tiesa atgādināja, ka tādi valsts noteikumi, atbilstoši kuriem ir aizliegta valsts pilsoņu izdošana, kā tas ir Horvātijā, rada nevienlīdzīgu attieksmi, jo to rezultātā citu EBTA valstu, kas ir EEZ līguma līgumslēdzējas puses, pilsoņiem netiek piešķirta tāda pati aizsardzība pret izdošanu. Tādējādi šādi noteikumi var ietekmēt pakalpojumu sniegšanas brīvību EEZ līguma 36. panta izpratnē. Turpinājumā Tiesa norādīja, ka šāds ierobežojums var tikt attaisnots tikai tad, ja tas ir pamatots ar objektīviem apsvērumiem un ir samērīgs ar valsts tiesībās izvirzīto leģitīmo mērķi. Šajā gadījumā mērķim novērst to personu nesodāmības risku, kuras neatrodas teritorijā, kurā tās varbūtēji ir izdarījušas tām inkriminēto noziedzīgo nodarījumu, ir leģitīms raksturs. Turklāt tiesību normas, saskaņā ar kurām ir ļauts izdot šīs personas trešajai valstij, ir atbilstošas minētā mērķa sasniegšanai. Tomēr attiecībā uz šāda ierobežojuma samērīgumu Tiesa atzina, ka ir jādod priekšroka informācijas apmaiņai ar EBTA valsti, kuras pilsonība ir attiecīgajai personai, lai sniegtu šai valstij iespēju iesniegt lūgumu nodot tās pilsoni kriminālvajāšanas veikšanai. Runājot par Islandi, tā kā Pamatlēmums 2002/584 nav piemērojams, minētā nodošana varētu tikt veikta,

---

⁴ Nolīgums starp Eiropas Savienību un Islandes Republiku un Norvēģijas Karalisti par nodošanas procedūru starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un Islandi un Norvēģiju (OV 2006, L 292, 2. lpp.), kas Savienības vārdā apstiprināts ar Padomes Lēmuma 2014/835/ES (2014. gada 27. novembris), lai noslēgtu Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Islandes Republiku un Norvēģijas Karalisti par nodošanas procedūru starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un Islandi un Norvēģiju (OV 2014, L 343, 1. lpp.), 1. pantu un stājies spēkā 2019. gada 1. novembrī.

pamatojoties uz nolīgumu par nodošanas procedūru, kura noteikumi ir ļoti līdzīgi pamatlēmuma noteikumiem.

Līdz ar to noslēgumā Tiesa nosprieda, ka spriedumā *Petruhhin* rastais risinājums pēc analogijas ir piemērojams arī tādām Islandes pilsonim, kas attiecībā pret trešo valsti, kura ir lūgusi tā izdošanu, atrodas situācijā, kas ir objektīvi salīdzināma ar tāda Savienības pilsoņa situāciju, kuram saskaņā ar LES 3. panta 2. punktu Savienība piedāvā brīvības, drošības un tiesiskuma telpu bez iekšējām robežām, kur ir nodrošināta personu brīva pārvietošanās.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gítte Stadler ☎ (+352) 4303 3127